

GRAU EN MITJANS AUDIOVISUALS

104823 - NOCTURNITAT I CULTURA: IL·LUMINACIÓ NOCTURNA

Informació general

- Tipus d'assignatura : Optativa
- Coordinador : Maddalena Fedele
- Curs: Quart
- Trimestre: Tercer
- Crèdits: 6
- Professorat:
 - Cristòfol Casanovas Casanovas <ccasanovas@tecnocampus.cat>
 - Joan Safont Marti <jsafontm@tecnocampus.cat>
 - Jorge Oter González <joter@tecnocampus.cat>

Idiomes d'impartició

- Català
- Castellà

Professorat :

Cristòfol Casanovas, Jorge Oter i Joan Safont

Competències que es treballen

Específica

- Dissenyar i realitzar un producte audiovisual (format per imatges fixes o en moviment), atenent tant als seus aspectes tècnics com artístics, en tots els seus components
- Dissenyar les necessitats d'il·luminació d'un espai en funció de les seves característiques i de l'objectiu final del producte a gravar, fotografia o vídeo
- Aplicar processos, mètodes i tècniques per a desenvolupar la creativitat i la innovació en la realització audiovisual, en el desenvolupament multimèdia i en la programació de videojocs
- Adquirir els coneixements de la història, estètica, evolució i dinàmica del cine, televisió, ràdio, premsa, Internet i videojocs, així com reconèixer l'estètica a través del visionat i l'anàlisi

Bàsiques i Generals

- Que els estudiants hagin demostrat tenir i comprendre coneixements en la seva àrea d'estudi que parteixin de la base de l'educació secundària general, i s'acostuma a trobar a un nivell que, amb el suport de llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de la vanguardia del seu camp d'estudi
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi), per emetre judicis per incloure una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors, amb un alt grau d'autonomia

Descripció

De què tracta aquesta assignatura?

De parlar, analitzar, reflexionar i experimentar sobre diferents temes relacionats amb la nit i la llum nocturna, des de vessants diferents, especialment culturals.

Una recerca que, al final, aporta una nova visió, i uns nous usos, de la nocturnitat, orientats a una manera més conscient de fer imatges.

En aquest enllaç podeu trobar la proposta feta en la presentació de l'assignatura, l'any 2014: <https://blocs.tecnocampus.cat/grau-mitjans-audiovisuals/2014/09/08/il-luminacio-nocturna/>

Resultats d'aprenentatge

Els objectius teòrics contemplen:

- Conèixer aspectes de la biologia, la geografia i la fisiologia relacionades amb els ritmes circadians (dia –nit).
- Estudiar i analitzar els aspectes arquetípics heretats de la visió social de la nit abans de l'aparició de la llum elèctrica i la seva persistència en els models reproduïts en fotografia i cinema.
- Evolució de la presència de les llums nocturnes en els modes de reproducció del cine i la fotografia, i la seva influència en la nostra percepció del món.
- Analitzar i reflexionar sobre l'ús actual de la llum nocturna, començant en les vessants sociològiques e industrials, però profunditzant en l'evolució històrica de la presència de la nit i la nocturnitat en les representacions artístiques.
- Saber analitzar e interpretar situacions, espais, imatges fets o visibles amb llum artificial i que remetin a arquetips clàssics, així com conèixer l'evolució de les eines tècniques que han facilitat l'ús de la llum nocturna, tant sociològicament com en modes de representació artístics.
- Desenvolupar la capacitat experimental, teòrica i tècnica, relacionada amb la nocturnitat i la llum nocturna.

Metodologia de treball

METODOLOGIA DE TREBALL

- Els conceptes teòrics seran exposats en les classes de teoria, complementats amb l'anàlisi d'imatges.
- La metodologia està basada en el debat i la recerca.
- Alguns estudis o anàlisis seran completats per cada alumne com a aprenentatge autònom.
- A l'inici del curs es facilitarà una planificació detallada de continguts , treballs a realitzar i dates d'entrega.
- Sessions de taller per orientació dels treballs dels alumnes.

Continguts

1. La Nocturnitat: cultura, imatge, pensament

2. Biologia, Fisiologia, Geografia, Sociologia.

2.1. Biologia de la visió nocturna en els éssers vius

2.2 Els ritmes circadians. La nit i la son.

2.3. La presència nocturna en la cultura popular. La lluna i els seus cicles.

2.4. La llum a les ciutats. Arquitectura. Indústria. La contaminació lumínica.

3. Representació en imatges de la nit I. Aspectes històrics

3.1. La representació nocturna en pintura. De l'antiguitat a avui

3.2. Fotografia i nit: De Brassai i O. Winston al *night painting*.

3.4. Arquetips culturals: models femenins. Models masculins.

4. Representació en imatges II: Actualitat i aspectes tècnics

4.1. Fotografia actual i la nit. Temes i recursos. La llarga exposició. Les ombres. El foc.

4.2. La nit americana i les ficcions de plató: les llums diegètiques.

4.3. La llum nocturna en els clips musicals.

4.4. Les superfícies sensibles a la llum , de la pel·lícula al sensor. La lluminositat de les òptiques

5. Llum cultural I. Signes i codificació: del mecanisme del símbol al seu funcionament cultural.

5.1. El símbol com a signe.

5.2. Símbols concrets: l'ombra a la fotografia i al cinema.

5.3. Una certa mena de terror: Lewton.

5.4. El cinema negre.

6. Llum cultural II. Dins dels films i dins del cinema: estètiques cinematogràfiques i el cinema com a dispositiu obscur.

6.1.El cinema gòtic: de la literatura a les pel·lícules. El gòtic americà.

6.2. Nit i violència: de les passions a l'exaltació cinegètica.

6.3. Dins del mecanisme: cinema amb fotografies, cel·luloide i espais buits.

6.4. La sala cinematogràfica com a lloc obscur: del voyeurisme als somnis.

7. Art i experimentació

7.1. ART / Conceptes: Abstraccions lumíniques : M Ray / M Nagy .

7.2. Màquines de llum. Art cinètic. El futurisme

7.3. Les fires de la llum: Evolució de continguts i presència de l'art. Progressió tecnològica.

7.4. Nous materials. Aportacions dels artistes a la llum. Usos i propostes.

Activitats d'aprenentatge

Pràctiques a plató, al laboratori i autònomes. Amb imatges obtingudes a les sessions de plató i de manera autònoma l'alumne haurà de realitzar un treball de composició amb Photoshop que inclogui elements visuals, de reflexió i de disseny.

Anàlisi filmic: Exercici d'anàlisi sobre un fragment audiovisual vinculat a les matèries treballades a classe (blocs Llum cultural I i II). Amb anterioritat a la seva execució s'hauran donat pautes i se n'haurà fet un assaig a classe. L'exercici d'anàlisi filmic es fa dins de l'horari de classe.

Presentació a classe :Treball d'anàlisi a partir de 5 pel·lícules i cinc fonts diferents, relacionades amb la nit i proposades pels alumnes o per defecte pels professors.
Presentar un document escrit i realitzar una presentació a classe .

Assaig visual: Realització d'una recerca personal i aprenentatge autònom utilitzant les eines pròpies de l'audiovisual. Traduir en imatges diferents conceptes relacionats amb la nit, a partir de la visió pròpia de l'alumne.

Examen final.

Sistema d'avaluació

a) Pràctiques i treballs: 70%

- Pràctiques : 20%

- Anàlisi filmic: 15%

- Recerca i presentació a classe: 15%

- Assaig visual: 20%

b) Examen final 30%?

Recuperació: per optar a recuperació la nota final de la suma de a) i b) ha de ser menor de 5. Només es podrà recuperar l'examen. ??

Recursos

Bàsics

Bibliografies

- "Elogio de la sombra " de Junichiro Tanizaki. Siruela 2010
Sentido de la luz, El. Ideas, mitos y evolución de las artes y los espectáculos de la luz hasta el cine. Castillo Martínez de Olcoz, Ignacio Javier <http://www.tdx.cat/handle/10803/1378>
- "La mirada obsesiva: imágenes del tiempo en el cine de vanguardia europeo de los años 20? Mª Soliña Barreiro <http://hdl.handle.net/10803/31884>
- "Luz y Emociones: Estudio sobre La Influencia de la Iluminación Urbana en las Emociones; tomando como base el Diseño Emocional" Amparo Berenice Calvillo Cortés <http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/6138/TABCC1de1.pdf?sequence=1>
- La nocturnitat en la il·luminació dels clips musicals actuals. Cristòfol Casanovas UOC 2013.

<http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/handle/10609/36001>

- Lance Keimig. Fotografía nocturna. Omega 2012
- Mario Rubio. El fotógrafo en la noche. Mario Rubio 2014

Complementaris

Audiovisuals

- Barthes, R. (1993). Elementos de semiología. Barcelona: Paidós.
- Cueto, R. (2010). ¿Qué es lo gótico? El adjetivo que se convirtió en un género. En A. J.
- Metz, Ch. (2001). El significante imaginario. Psicoanálisis y cine. Barcelona: Paidós.
- Navarro (Ed.), Pesadillas en la oscuridad. Madrid: Valdemar.
- Schrader, P. (1972). Notes on Film Noir. Film Comment, 8(1), 8-13. (versión en español: <http://www.historiadeltraje.com.ar/archivos/notas%20sobre%20el%20film%20noir%20paul%20schrader.pdf>)
- VV. AA. (2009). La sombra. Madrid: Thyssen-Bornemisza.
- Vieira, M. A. (2019) Darkness, Darkness: The Films of Val Lewton: Looking Back at a B-Movie Master. Recuperado de: <https://brightlightsfilm.com/wp-content/cache/all/darkness-darkness-films-val-lewton-looking-back-b-movie-master/#.XI-1tShKhPY>

Bibliografies

- 1896: Pyrotechnies. Une histoire du cinéma incendiaire Sous la direction de Thierry Lefebvre, Laurent Le Forestier et Philippe-Alain Michaud <http://1895.revues.org/157>
- Alekan, Henri, Des lumières et des ombres. Paris, Le Sycomore, 1984 y Ed. La librairie du collectionneur 1991
Loïe Fuller and the Art of Motion: Body, Light, Electricity, and the Origins of Cinema
- Maestros de la luz Conversaciones con directores de fotografía . Dennis Shaeffer / Larry Salvato Ed. PLOT 1992
- T Gunning - Camera obscura, camera lucida: Essays in ..., 2003 - Amsterdam UP Amsterdam
Baxter, Peter. On the History and Ideology of Film Lighting Screen (1975) 16 (3): 83-106
- Vernet, Marc; Photo, peinture, théâtre : éclairages de nuit à la Triangle. Cinema Archives. <http://cinemarchives.hypotheses.org/627>